
**Statens Historiska Museum Och Kongl. Myntkabinettet
(Swedish Edition)**

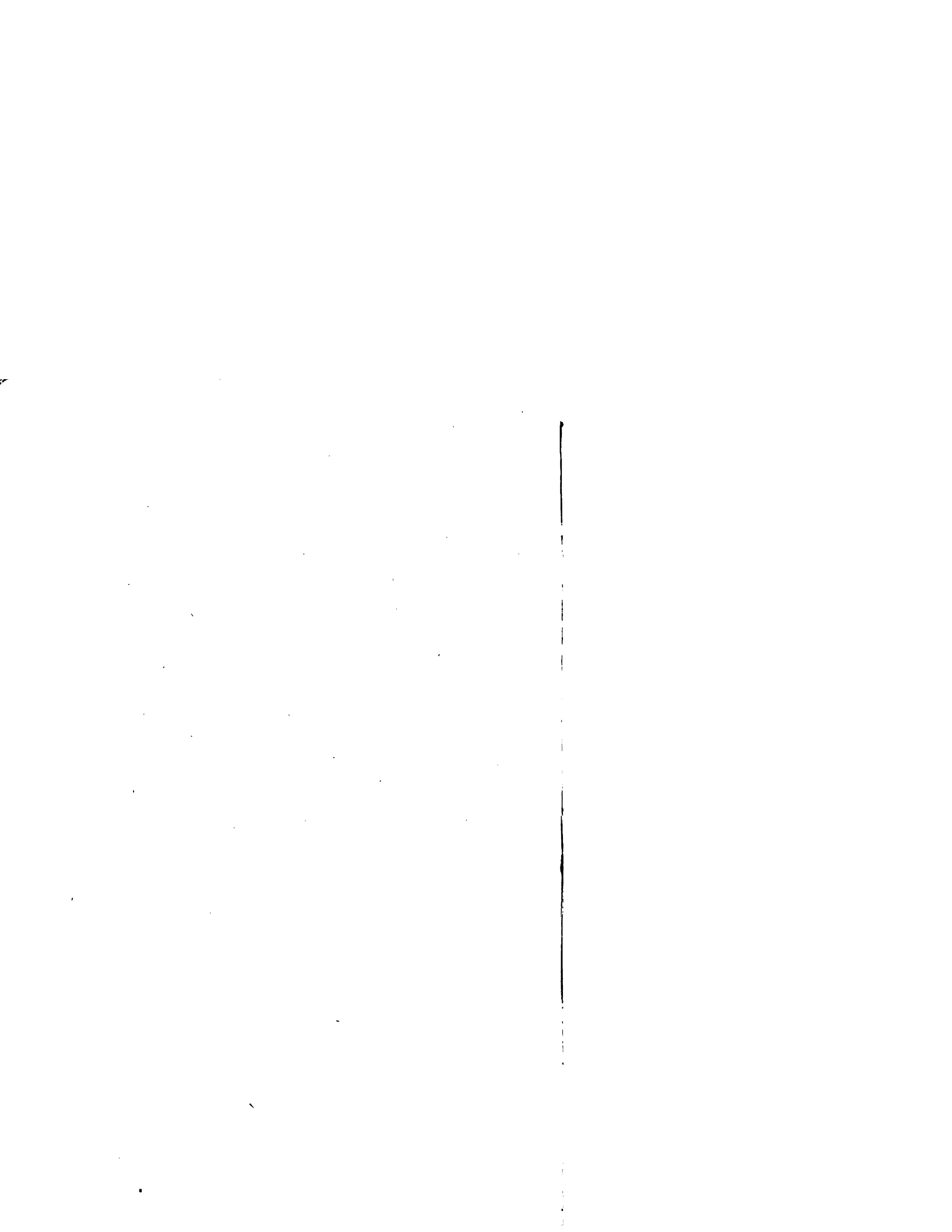
Hildebrand Hans

Title: Statens Historiska Museum Och Kongl. Myntkabinettet (Swedish Edition)

Author: Hildebrand Hans

This is an exact replica of a book. The book reprint was manually improved by a team of professionals, as opposed to automatic/OCR processes used by some companies. However, the book may still have imperfections such as missing pages, poor pictures, errant marks, etc. that were a part of the original text. We appreciate your understanding of the imperfections which can not be improved, and hope you will enjoy reading this book.

STATENS HISTORISKA MUSEUM.

NATIONALMUSEUM

OCH

STATENS HISTORISKA MUSEUM

HANDBOK FÖR BESÖKANDE

UTARBETAD AF

H. HILDEBRAND G. UPMARK

L. DIETRICHSON

I.

»←

STOCKHOLM.
JOS. SELIGMANN'S FÖRLAG.

STATENS HISTORISKA MUSEUM

OCH

KONGL. MYNTKABINETTET

AF

HANS HILDEBRAND.

MED 103 ILLUSTRATIONER I TRÄSNITT

STOCKHOLM.
JOS. SELIGMANN'S FÖRLAG.

STOCKHOLM.
TRYCKT HOS ISAAC MARCUS, 1873.

FÖRORD.

Under tryckningen af denna bok hafva salarne i museet fått andra namn. De kallas nu den första (nordvestra salens galleri), andra (nordvestra), tredje (norra galleriet), fjerde (nordöstra), femte (djupa) och sjette (sydöstra).

Det vore mig kärt, om dessa anteckningar kunde i någon mon visa, hvilken stor betydelse Statens Historiska Museum eger samt huru nödigt det är, att det af svenska folket uppfattas och omhuldats som en nationalskatt. Det råder flerstädes i Sverige en beklaglig benägenhet att i allt sätta sin egen lilla bygd framför det stora, gemensamma, allt omfattande fosterlandet, äfven om derigenom ganska viktiga intressen skadas. All sådan sträfvan att sätta det provinsiela före det svenska måste motarbetas, såvida vi vilja göra något stort som ett folk och särskildt såvida vi skola kunna uträtta något stort på den vetenskapliga, forn- och kulturforskningens fält. I en hela landet omfattande patriotism står i våra dagar den danska nationen vida öfver oss. Också hyser man i Danmark från landets ena ända till den andra för det stora museet i Köpenhamn det varmaste intresse, hvilket ganska bjärt sticker af mot den likgiltighet eller den ovilja, med hvilken statssamlingen i Stockholm i icke ringa mon betraktas. I Danmark har man derföre icke haft stort behof af en fyndlag, hvilken hos oss visat sig synnerligen nyttig och småningom skall erkännas hafva varit outhärlig.

Sedan under intryck af de flitigt uttalade små provinsintressena och af en ytligare riktning inom fornforskningen regeringen föreslagit och riksdagen antagit en lag, som kommer att i väsendtlig mon förminska och i bästa fall försena museets tillväxt — äfven lagförändringens vänner erkänna det senare, i det de yrkat på fornsakernas splittrande i en mängd små samlingar, hvilka *framdeles* skola kunna införlifvas med museet — och dermed den vetenskapliga fornforskningens utveckling, gör Kongl. Maj:t och kronan för Statens Historiska Museum och Kongl. Myntkabinetet ovilkorlig fordran på hembud allenast af allt

bearbetadt forntida guld och silfver, som hittas i svensk jord, och eger hittaren att fordra för sådant, när det inlöses, en åttiondedel öfver metallvärdet. Utöfver denna af lagen bestämda lösen plägar dock, så snart det funna är af någon större betydelse, en gratifikation utbetalas; så har varit sed alltsedan de tider, då icke Antiquitets Akademien, utan Kongl. Maj:t bestämde lösebeloppets storlek. Men ingen må föreställa sig att jordfunna saker af ringare materielt värde, sten, koppar, brons, messing, jern, ben, glas o. s. v. icke äro af vigt för museet; de kunna för det vara af vida större intresse än mången stor skatt af ädel metall och de betalas äfven, för att locka till hembud, med många gånger deras materiella värde. Det måste därför läggas det svenska folket rätt varmt på hjertat, att ingen må förgäta huru mycket museet ännu behöfver för att kunna uppfylla sin bestämelse och huru äfven det till utseendet oansenligaste kan vara för vetenskapen gagneligt. Inom några år skall det blifva nödvändigt för den som vill grundligt studera den svenska forntiden, att besöka privatsamlingarna i Nordamerika. Mången skall då få smaka samma bittra missräkning, som kom på min lott, när jag för ett par år sedan besökte Pæstum i södra Italien, för att der studera en synnerligen viktig samling af forn-grekiska bronser, som hittats i grafvarne derstädes. Jag for dit med en väl grundad förhoppning att i samlingen få lösning af frågan om den urgamla bronskulturen i södra Italien, men fick der veta, att samlingen befann sig numera i Nordamerika. Att förekomma något sådant i Sverige är numera omöjligt, då köpmännen och andre enskilde, som räkna penningevinst för mer än den fosterländska vetenskapernas båtnad, ej längre behöfva bedrifva sina uppköp i smyg; de som drifva fornsakssamlandet som en affär åtnjuta f. n. vida större förmoner än det allmännas målsmän. Men om detta icke kan förebyggas, ett verkligt fosterländskt tänkesätt kan åtminstone göra att exporten af de för vår äldre kulturhistoria dyrbara fornsakerna blir mindre än den kunde blifva.

Med afseende på de kyrkliga fornsakerna föreskrifver lagen, att de icke få till någon enskild vare sig person eller samling aflåtas utan att dessförinnan hafva varit Kongl. Maj:t och kronan hembjudna, för att, om de för Statens Historiska Museum behöfvas, kunna för detta vinnas. En del af de i museet förvarade föremålen af detta slag äro skänkta, andra äro köpta, ännu andra äro af vederbörande församlingar i museet deponerade. I museet äro fornsakerna bättre skyddade och der äro de

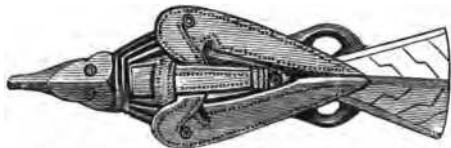
äfvén till större nytta, hvadan det är högeligen att önska, det allt flera församlingar ville dit öfverlemnna sina minnen från forne dagar.

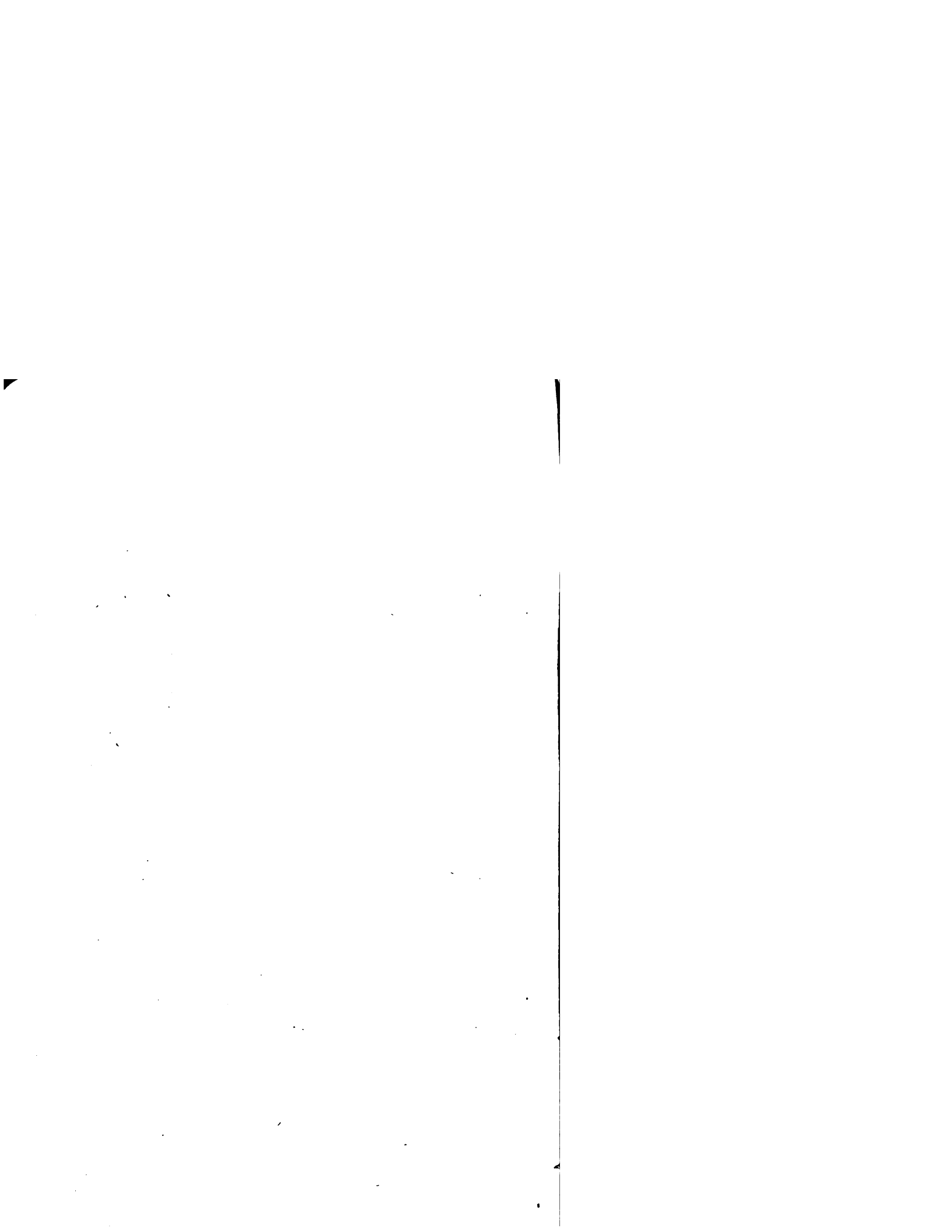
Det är först under de 36 sista åren, som Statens Historiska Museum blifvit stort och viktigt för den vetenskapliga fornforskningen. Inventariet för tiden mellan museets grundläggande på 1600-talet och midten af år 1837 upptager för museet och myntkabinetet 758 nummer. Vid slutet af 1872 uppgick nummerantalet till 4,115. Härvid måste ihogkommas, att hvar nummer tillägges icke alltid ett föremål, utan hvar fynd eller hvar på ett eller annat sätt sammanhörande grupp af föremål. Under ett nummer i inventariet innefattas någon gång tusenden af föremål. År 1872 ökades inventariet med 217 nummer, af hvilka ett innefattar 380 föremål. Af dessa 217 nummer voro 48 till museet skänkta.

År 1837 hade museet intet stående anslag. Sådant har sedan dess bekommit och äfvén ökats, men är f. n. alldeles otillräckligt. Före 1837 ansågs museet vara så litet viktigt att man icke fann det nödigt att därför söka vinna en mans odelade arbete. För närvarande har museet trenne tjänstemän (Bror Emil Hildebrand, riksantikvarie sedan 1837; författaren af denna bok, amanuens sedan 1865; dr Oscar Montelius amanuens sedan 1868) och flere behöfvas.

Under loppet af år 1872 besöktes Statens Historiska Museum och K. Myntkabinetet af 26,745 personer.

Genom ett förbiseende har alltifrån s. 81 figursiffran blifvit en enhet för hög. På det slutsiffran icke må säga mera än hvad hon kan hålla, tillägges här en figur, visande ett för den yngre jernaldern på Öland karakteristiskt fogelformadt spänne.

Vid inträdet i den nya museibygnadens stora vestibul har man midt framför sig en glasdörr. Vid hennes sidor och öfver henne stå de tre nordiske gudarne Odin, Tor och Balder, sådane som Fogelberg tänkt sig dem. Hans tankar voro i väsendlig mon beroende af samtidens uppfattning af desse gudar och af våre fäders kultur i allmänhet — en uppfattning, som var behäftad med stora brister, emedan hon utgick icke från verkliga ting, utan från lösliga hugskott. Men dessa brister voro då förlåtliga, den oriktiga uppfattningen var snart sagdt den enda möjliga, alldenstund man den tiden icke kände de verkligheter, på grund af hvilka vi kunna leta oss fram till en öfersigt af våre fäders kultur i hennes grunddrag. Man hade den tiden allenast eller nästan allenast historien att vända sig till, och inom historien finna vi icke de verkligheter vi behöfva.

Innanför glasdörren mellan Tor och Odin finnas nu samlade tusenden af kvarlevor från de kulturperioder, som förekommit i vårt land innan christen tro förkunnades inom det. I dessa kvarlevor, i hvar och en, i grupperna, i hela samlingen, kunna vi studera kulturen och från kulturen kunna vi sluta oss till folket, hvilket kulturen tillhörde. Härinne må vi således söka grunddragen till kännedomen om våra fäder i heden tid och med det, som vi här lära, må vi sedan söka förbinda det lilla, som historien lär oss eller vi ur andra källor kunna inhemta.

Innanför denna glasdörr finnes äfven en myckenhet kvarlevor från vår medeltid, den period, hvars mörker man ständigt för på tungan, emedan man icke känner tiden och emedan man vill rättfärdiga sin tröghet att lära känna henne. Medeltiden kunna vi studera uti historien och i hennes litterära alster, men vår kännedom blir ytterst ofullständig, om vi lemna ur sigte det, som förvaras innanför denna dörr — vitnesbörden om kulturens tillstånd, om utvecklingens olika grader, om de grundtankar, som bestämde lif och åskådning. Under studiet af det, som finnes härinnanför, komma vi riktigt ansigte mot